

# TyöHäme

---

## 1. Miltä palvelustrategian sisällöt näyttävät työllisyysalueiden roolin ja tehtävien näkökulmasta?

TyöHäme on Hämeenlinna ja Forssan kaupunkien, Hattulan, Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kuntien yhteistoiminta-alue työllisyyspalveluiden järjestämiseksi kunnissa. Siitä näkökulmasta keskeistä on se, että OmaHämeen toiminta pohjaa vahvasti kumppanuuksiin ja ennakoivaan yhteiseen tekemiseen työllisyysalueen kuntien kanssa.

Keskeinen tavoite on rakentaa laaja verkosto ja asiakasekosysteemi, joka ketterästi vastaa osaavan työvoiman saatavuuteen ja tukee alueen yrityksiä. Yhteisellä päämäärällä edistetään asiakkaiden työllistymistä sekä systeemistä ja kysyntälähtöistä työvoiman saatavuutta alueen yritysten tarpeisiin. Yhteinen päämäärä ohjaa toimintaa kohti konkreettista tavoitetta: asiakkaiden työllistymistä. Samalla edistetään systeemistä ajattelua ja varmistetaan, että työvoiman saatavuus vastaa alueen yritysten ja työnantajien todellisiin tarpeisiin. Vahva kumppanuus luo perustan kuntien, työikäisen väestön ja OmaHämeen toiminnalle.

Palvelustrategia suuntautuu monialaisen yhteistyön ja hyvinvointialueen kumppanuuden vahvistamiseen. Strategian kuvion 7 pohjalta tulisi laatia konkreettinen prosessikuva, jossa on määritelty onnistumisen mittarit, vastuut, roolit ja asiakasosallisuutta edistävät palvelut.

Lähtökohtana on tunnistettu ongelma: palvelut ovat hajanaisia, tiedonkulku puutteellista ja toimijoiden tavoitteet eriytyneitä. Ratkaisuna palvelustrategia korostaa yhteistä palvelupolkua ja ekosysteemiä, joissa asiakkaan tilanne nähdään kokonaisuutena ja eri toimijoiden palvelut nivoutuvat toisiinsa ratkaisujen saamiseksi.

Selkeä roolien ja vastuiden määrittely on kriittistä päällekkäisen työn poistamiseksi ja kustannustehokkuuden varmistamiseksi – erityisesti taloudellisesti tiukassa tilanteessa.

## 2. Puuttuuko palvelustrategian luvusta 5 jotain, mikä on työllisyysalueiden toiminnan kannalta olennaista (esim. nuorten palvelut, työkyvyn tuki, talousneuvonta, mielenterveys)?

TyöHäme korostaa yhteisen asiakasymmärryksen ja tietopohjan merkitystä. Tiedonkulun haasteet ja järjestelmien pirstaleisuus estävät kokonais kuvan muodostamisen. Siksi strategian painopisteenä tulee olla yhteisen tilannekuvan rakentaminen, asiakassegmentoinnin yhtenäistäminen ja tiedolla johtamisen vahvistaminen – molemmipuolisella aktiivisella yhteistyöllä.

Palvelustrategiassa tulisi korostaa OmaHämeen roolia tiettyjen asiakasryhmien palveluiden tuottamisessa: työttömien terveystarkastukset, päihde- ja mielenterveyspalvelut, talousneuvonta, kuntoutuspalvelut voidaan joustavammin yhteensovittaa monialaiseen palveluun. Myös sosiaalinen kuntoutus on nostettava omaksi palvelukokonaisuudekseen, sillä se tukee arjen hallintaa ja lähentää asiakasta työelämään. Tavoitteena tulee aina olla työ- ja toimintakyky sekä työllistyminen tai muu pitkäkestoinen ratkaisu.

Keskeistä on luoda asiakasosallisuutta tukeva ekosysteemi, joka yhteensovittaa monialaista tukea tarvitsevien palvelut ja kehittää uudenlaista työelämää – kuten osatyökykyisten yrittäjyyttä ja joustavaa palveluintegraatiota. Ohjaamot ovat hyvä esimerkki toimivasta mallista, jossa nuoret saavat kattavasti sote-, työllisyys-, koulutus- ja nuorisotyön palvelut sekä Kelan palvelut. Ohjaamoiden monialaista yhteistyötä tulee edelleen vahvistaa ja edistää nuorten työllistymistä tarjoamalla rinnalla kulkevia palveluita työllistymiseksi.

Yli 18-vuotiaiden päihde- ja mielenterveyspalvelut vaativat rohkeaa uudistamista: palvelujen saatavuutta on parannettava ja toimintakykyä tukevat palvelut on yhteensovitettava paremmin.

Työ- ja toimintakyvyn arviointi on työllisyyspalveluiden näkökulmasta OmaHämeen keskeisin palvelu – arviolta 40 % asiakkaista tarvitsee laajaa tukea tai TYM-palvelua. Näille asiakkaille tarvitaan yhteinen toimintamalli työkyvyn arviointiin, oikea-aikaiseen etuuksien hakemiseen ja sosiaalisten verkostojen huomioimiseen. Selkeät roolit sote-palvelujen, työllisyyspalvelujen ja Kelan välillä parantavat tehokkuutta ja tuloksellisuutta – mikä näkyy myös kuntien ja hyvinvointialueiden kustannuksissa.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää yksinyrittäjien ja pienten yritysten työhyvinvointiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Hyvinvointialueilla on keskeinen rooli palvelujen koordinoinnissa esimerkiksi sosiaalihuollon, talousneuvonnan ja velkakierteiden ehkäisyn näkökulmasta. Tässäkin uudenlainen yhteistyö mm. pankkien talousneuvonnan kanssa voisi mahdollistaa uudenlaista ennaltaehkäisevää toimintaa.

### 3. Tuleeko painopisteiden sisältöjä täsmentää erityisesti työllisyysalueiden ja hyvinvointialueen keskeisten yhdyspintojen osalta?

Palvelustrategiassa tulee täsmentää yhteisiä asiakkuuksia työllisyysalueiden kanssa. Palveluiden pirstaleisuus ja peräkkäinen malli eivät toimi – tarvitaan yhtäaikaista tekemistä, sujuvaa tiedonkulkua ja selkeää vastuunjakoa sekä asiakkaan oman roolin vahvistamista asian omistajuudessa. Nykyiset painopisteet on muutettava konkreettisiksi rakenteiksi ja yhteisiksi prosesseiksi, joissa tunnistetaan tilanteet, joissa vastuu kuuluu hyvinvointialueelle ja työllisyyspalvelut toimivat tukevassa roolissa. Työllisyyspalveluiden lakisääteisenä tehtävänä on turvata osaavan työvoiman saatavuus sekä työtä hakevien mahdollisuudet työllistyä. Palveluilla edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työvoiman liikkuvuutta sekä tuetaan työelämän laadun kehittymistä.

Palvelujärjestelmästä on rakennettava saumaton ja ennakoiva kokonaisuus. Monikanavaisuuden sisältö tulee avata selkeästi ja eri asiakasryhmien tunnistaminen konkretisoida. Yhteisten asiakkuuksien osalta on kehitettävä yhteistä palvelutarpeen arviointia, lisättävä asiakasosallisuutta ja rakennettava tavoitteelliset suunnitelmat, joissa palvelut yhteensovitetaan ja katvealueet tunnistetaan.

Kumppanuutta tulee vahvistaa vaikuttavien palvelujen kehittämisessä kokeilukulttuurin ja pienten pilottien kautta. Palveluhankinnoissa huomio tulee siirtää suoritteista ratkaisuihin – esimerkiksi perusopetuksen päättötodistuksen saamiseen, toisen asteen tutkintoon tai

työllistymiseen työkyvyn mukaisesti.

Lisäksi tarvitaan yhteinen näkemys siitä, millaisessa toimintaympäristössä ollaan 3–4 vuoden kuluttua ja miten siihen valmistaudutaan yhdessä asiakasprosessien, työnjaon, tiedonvaihdon ja palveluprosessien osalta. Yhteisten mittareiden ja tuloksellisuuden seuranta on myös täsmennettävä.

#### 4. Miten palvelustrategia huomioi ennaltaehkäisevän työn merkityksen työttömyyden torjunnassa – kuten mielenterveyden tuki, päihdepalvelut, talousneuvonta ja varhainen puuttuminen?

Palvelutarpeen ennakointi mahdollistaa painopisteen siirtämisen työttömyyden hoidosta työllisyyden edistämiseen. Strategiassa tulisi kuitenkin selkeämmin kuvata hyvinvointialueen rooli ja vastuu ennakointityössä sekä mittarit, joilla onnistumista seurataan.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää haavoittuvassa asemassa olevien – nuorten, rakennetyöttömien, vieraskielisten ja täsmätyökykyisten – palveluiden saatavuuteen erityisesti Hämeenlinnan pitäjissä, Hattulassa ja Forssan seudulla. Palvelut on yhteensovitettava ja turvattava kustannustehokkain keinoin. Pitkät odotusajat ja irralliset käyntisuoritukset eivät edistä kokonaispalveluprosessia. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä työkyvyn arviointiin liittyvien palveluiden kehittäminen, laatu ja yhteensovittaminen kysyntälähtöiseen työvoiman saatavuuteen on nostettava painopisteeksi. Palveluohjaus, neuvonta ja yhteiset ryhmäpalvelut tulee rakentaa systeemiseksi kokonaisuudeksi mm. vuosikellon avulla.

Alueen oppilaitosten – toisen asteen ja korkeakoulujen – tiivis yhteistyö tulisi ottaa osaksi palveluiden kehittämistä. Se mahdollistaa uudenlaisen resursoinnin, toiminnallisuuden ja tuottavuuden kasvun sekä vahvistaa opiskelijoiden työelämäosallisuutta. Tuottavuuden kasvu, toiminnallisuuden kehittäminen, tulevaisuuden työntekijöiden työelämäosallisuus ja työhyvinvointi sekä työelämän ja koulutuksen yhteistyön tiivistymisellä voidaan ratkaista uudella tavalla vanhoja rakenteita, niiden välisiä kuiluja sekä vahvistetaan tulevaisuuden työelämäosaamista.

Ennaltaehkäisy edellyttää yhteistä tilannekuvaa ja systemaattista tiedolla johtamista. Painopisteiden tulee sisältää nimenomaan yhdyspintojen kuvaukset – ei vain toimialojen sisäisiä linjauksia – ja ohjata omista tavoitteista kohti yhteisiä tavoitteita ja onnistumisten kautta johtamista.

Ennaltaehkäisy on osa kokonaisturvallisuutta: työllisyys tukee alueen vakautta ja sosiaalista kestävyyttä. Sekä OmaHämeellä että TyöHämeellä on tässä keskeinen rooli. Kriisinkestävyys ja siihen varautuminen tulee rakentaa yhteisessä kumppanuudessa.

#### 5. Tukeeko strategian suunta yhteistyötä työllisyysalueiden ja hyvinvointialueen välillä pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi?

Asiakasryhmittely, asiakaskokemuksen hyödyntäminen ja ammattilaisten välinen työnjako ovat keskeisiä lähtökohtia prosessien kehittämisessä. On tärkeää, että nämä eivät jää vain strategian tasolle, vaan niille laaditaan konkreettinen toteuttamissuunnitelma, jossa määritellään selkeä työnjako, roolit, tiedolla johtaminen ja

onnistumisen mittarit.

Monialaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden ja TYM-palvelun nosto on lainsäädännön näkökulmasta perusteltu ja tärkeä. Palveluja vahvistetaan koordinoimalla seudullisia työkyvyn arvioinnin ja tuen tiimejä sekä alle 30-vuotiaiden, työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten moniammatillisia palvelupolkuja.

6. Mitä riskejä tai mahdollisuuksia näette strategian yhteisessä toimeenpanossa työllisyysalueiden näkökulmasta (esim. resurssit, palvelujen saatavuus, työnjako, yhteinen tiedolla johtaminen)?

Roolien ja vastuunjaon epäselvyys:

Keskeinen haaste on palveluiden pirstaleisuus ja epäselvyys siitä, kuka omistaa asiakkaan palvelupolun ja kulkee hänen rinnallaan. Jos yhdyspintoja ei täsmennetä ja vastuita kirjata selkeästi, strategian toimeenpano jää hajanaiseksi.

Yhteinen palvelutarvearvio ja palvelupolku tarjoavat merkittävän mahdollisuuden: asiakasymmärrys syvenee, asiakastyö nopeutuu, päällekkäisyys vähenee ja kokonaiskuva paranee. Avoin yhteinen palvelumuotoilu tuottaa kustannusvaikuttavuutta ja tehokkuutta molemmille osapuolille.

Tiedonkulun ja tietopohjan pirstaleisuus:

Tiedonvaihdon haasteet ja erilliset järjestelmät merkittäväksi ongelmaksi.

Riski: ilman yhtenäistä tilannekuvaa strategia ei juurru, eikä yhteinen ohjaus ole mahdollista.

Mahdollisuus: Yhteinen tiedolla johtaminen on tunnistettu. Tarve yhteiselle tietopohjalle, segmentoinnille ja tilannekuvalle. Kun tieto on yhteistä, suunnittelu ja resurssien kohdentaminen paranevat ja ristiriidat vähenevät. Tämä vaatii luottamusta ja tahtoa ratkaista asioita niillä mahdollisuuksilla, joita nyt on.

Sote- ja työllisyyspalvelujen erilaiset tavoitteet ja toimintarytmit:

Riski: Palvelut toimivat eri logiikoilla ja eri aikajänteillä, jolloin yhteinen toiminta takeltelee, jos tavoitteita ei soviteta yhteen ja prosesseja synkronoida. Ilman yhteisiä tavoitteita ei synny yhteistä luottamusta. Tarvitaan onnistumista tukevat mittarit ja systeeminen tiedolla johtaminen, joka kehittää asiakaspalveluekosysteemiä, kasvattaa tuottavuutta ja tuottaa etuusmenoja vähentäviä ratkaisuja.

Mahdollisuus: Selkeä työnjako johtaa tehokkaampaan palveluun ja kustannustehokkuuteen. Kun hyvinvointialue koordinoi asiakkaat, joiden ensisijainen tarve on sote-palveluissa, työllisyysalue voi keskittyä perustehtäväänsä: osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseen ja työnantajien palvelun vahvistamiseen. Näin resurssit ohjautuvat oikeisiin asiakkaisiin ja kokonaisuus toimii.

Resurssien riittämättömyys ja asiakasmäärien kasvu:

Riski: Arviolta 40 % asiakkaista on laajan tuen tarpeessa. Jos työllisyysalueelle ohjautuu asiakkaita, joiden ensisijainen tarve on sote-palveluissa, resurssit kuormittuvat ja asiakkaat eivät saa oikea-aikaista palvelua. Tarvitaan ketteryttä ja jatkuvaa yhteistä kehittämistä prosessien toimivuuden ja tulosten varmistamiseksi.

Mahdollisuus: Varhainen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy vähentävät raskaiden palvelujen tarvetta. Oikea-aikaiset palvelut parantavat työllisyystuloksia, vahvistavat toimintakykyä ja vähentävät kustannuksia.

Päällekkäinen työ ja kustannusten kasvu

Riski: Jos työnjako ei ole selkeä eikä strategiaan kirjata konkreettisia mekanismeja turhan työn poistamiseksi, riski kasvaa. Ketteryys, joustavuus ja nopeus mahdollistavat innovatiiviset ratkaisut – kuten matalan kynnyksen hyvinvointipalvelujen ja työnhaun palvelujen yhdistämisen.

Mahdollisuus: Vahvistuva kumppanuus, selkeä tavoitepohja, luottamus ja läpinäkyvä tiedonvaihto parantavat asiakastyön laatua. Kun yhteistyöstä tulee strateginen vahvuus, se parantaa sekä palvelujen saatavuutta että työnantajayhteistyötä.

## 7. Mitä keskeisiä yhteistyörakenteita tai yhdyspintoja työllisyysalueen ja hyvinvointialueen välillä tulisi vielä vahvistaa tai selkeyttää strategian onnistumiseksi?

Vastuunjako ja palvelukulttuuri

Asiakastilanteissa, joissa terveys, toimintakyky tai arjen hallinta on keskiössä, vastuu kuuluu hyvinvointialueelle – mutta tätä ei ole vielä rakenteellisesti selkeytetty. Tavoitteena tulee olla etuusmenoja vähentävä palveluprosessi. Yhdyspinnoilla tarvitaan yhteinen asiakaskohtaamisen kulttuuri, jossa asiakas on kaikkien yhteinen kumppani.

Tiedonkulku ja yhteinen tietopohja

Toimiva yhteistyö edellyttää yhteistä tilannekuvaa, johon kuuluvat asiakassegmentointi, palvelutarpeet ja työkykytieto. Tarvitaan yhteinen asiakastieto- ja raportointirakenne, selkeät rakenteet tiedonvaihdon tietosuoja huomioiden sekä reaaliaikainen ja jaettu tietojohdantamisen toimintamalli.

Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki

Ennaltaehkäisy ei toteudu ilman toimivia yhdyspintoja työllisyys-, sosiaali- ja terveyspalveluiden välillä. Tarvitaan yhteinen rakenne työikäisen väestön varhaisen tuen mallille, yhteiset kriteerit työ- ja toimintakyvyn riskien tunnistamiseen sekä selkeät ohjauskanavat työllisyyspalveluiden ja sote-palveluiden välille.

Monialainen asiakastyö

Monialaiselle asiakastyölle tarvitaan yhteinen tiimin toimintamalli ja ennakoiva tekeminen esimerkiksi vuosikellon avulla. Resurssien ketterä kohdentaminen on tärkeää – päätökset ja muutokset ovat tällä hetkellä liian hitaita. Myös alueelliset erot palvelutarpeessa tulee huomioida resursoinnissa nykyistä paremmin.

Tavoitteiden yhteensovittaminen

Työllisyys- ja sote-toimijoilla on eri logiikat, aikajänteet ja tavoitteet. Tarvitaan yhteiset tavoitteet ja jaettu ymmärrys asiakkaan etenemisestä sekä rakenteet, jotka ehkäisevät ristiriitaisia ohjeita ja päällekkäistä työtä. Työllistymisen tukivaiheet tulee integroida osaksi sote-kuntoutuspolkuja.

#### Kumppanuudet ja yritysysteistyö

Vahvat kumppanuudet ovat edellytys palvelukokonaisuuden onnistumiselle. Tarvitaan yhteinen kumppanuusmalli, rakenteellinen kuvaus yhdyspintojen vastuista sekä vaiheittain toteutettava prosessikuvaus. Yritysysteistyötä, koulutusysteistyötä ja kysyntälähtöistä työvoiman saatavuutta tulee kehittää aktiivisesti. Kunnat ja hyvinvointialue työnantajina voivat omalla esimerkillään edistää monimuotoista työelämää, nuorten työllisyyttä ja alueen pitovoimaa.

#### Edunvalvonta

Yhteinen vaikuttaminen valtakunnallisiin teemoihin – mukaan lukien ministeriöysteistyö – tulee rakentaa osaksi kumppanuutta.

### 8. Onko palvelustrategiassa muuta, mitä haluatte nostaa esiin työllisyysalueen näkökulmasta?

#### Vastuutyöntekijämalli

Vastuutyöntekijämalli on tärkeä nosto erityisesti asiakkaille, joilla on useita palveluita. Kun palvelutarve painottuu sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluihin, koordinoituvastuu asiakkaan rinnalla kuuluu OmaHämeen vastuutyöntekijälle. Tämä selkeyttää yhdyspintatyötä ja vähentää päällekkäisyyttä.

#### Digitaaliset palvelut

Digitaalisten palveluiden kehittäminen on nostettu palvelustrategiaan. Digitaalisten palveluiden kehittämisessä tulisi rakentaa myös yhteisiä ratkaisuja OmaHämeen ja TyöHämeen välille – tavoitteena uudenlaiset, yhteiset digitaaliset palvelumallit.

#### Muutosvalmius ja yhteinen tietojohdaminen

Toimintaympäristön muutoksiin reagoiminen edellyttää yhteistä tietojohdamisen mallia. Tietoa ja tilastoja on runsaasti saatavilla, mutta niiden analysointiin tarvitaan yhteinen foorumi, joka tukee ennakoivaa ja yhteistä päätöksentekoa.

